Klapalekiana, **29**: 66-68, 1993
ISSN 1210-6100

Zemřel RNDr. Josef Miroslav Štusák, CSc.

V neděli 21. února 1993 zemřel v Praze na selhání srdeční činnosti významný český entomolog- - heteropterolog RNDr. Josef Miroslav Štusák, CSc. Byl známý v entomologických kruzích doma i v zahraničí a častým návštěvníkem týdenních schůzek pražských entomologů.

RNDr. J.M. Štusák, CSc. se narodil 16.9.1932 v Plzni v rodině bývalého důstojníka čs. armády Josefa Štusáka (1891-1958), který byl známým entomologem-koleopterologem na Plzeňsku. J.M. Štusák po ukončení základní školy studoval reálné gymnázium v Plzni, kde maturoval v r. 1951. V témže roce po úspěšně složených přijímacích zkouškách byl přijat na přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity v Praze. Ještě v průběhu svého vysokoškolského studia byl přijat za asistenta na novou katedru ochrany rostlin agronomické fakulty Vysoké školy zemědělské v Praze, kde v té době byla zahájena výuka odborníků pro ochranu rostlin ve zřízeném rostlinolékařském směru. J. M. Štusák zajišťoval u posluchačů cvičení zemědělské entomologie a pomáhal organizovat praktické sběratelské vycházky do terénu a odborné exkurze posluchačů směru. Na přírodovědecké fakultě KU v Praze studium ukončil a promoval v r. 1956. Na katedře ochrany rostlin AF VŠZ v Praze vyučoval do konce školního roku 1958/1959, kdy přešel jako odborný asistent na katedru zoologie AF VŠZ. Na tomto pracovišti působil až do svého odchodu do důchodu v r. 1990. Vedle výuky zoologie, která byla jeho pracovní náplní na VŠZ, věnoval J. M. Štusák svůj hlavní vědecký zájem entomologii a amatérsky se zabýval též ornithologií. Byl členem Československé společnosti entomologické od r. 1953 a členem ornithologické společnosti. Jako entomolog se zaměřil na studium, systematiku a faunistiku řádu Heteroptera a speciálně se věnoval studiu čeledí Tingidae a Berytidae. Vedle faunistiky a systematiky se intenzivně zabýval studiem vývojových stadií četných druhů čeledí Tingidae a Berytidae. Systematiku zástupců čeledi Berytidae ovládl celosvětově, čeleď Tingidae v rozsahu palearktické oblasti a dobře znal i ostatní čeledi řádu Heteroptera Evropy.

Sběry a faunistický průzkum ploštic v Čechách konal hlavně na Plzeňsku, Karlštejnsku a v širším pražském okolí. Rovněž často sbíral na jižní Moravě a jižním Slovensku. Do zahraničí konal četné

sběratelské exkurze hlavně do Bulharska, Maďarska a Jugoslávie. V letech 1965-1966 byl členem přírodovědecké expedice v Indonesii, kde sbíral zoologický a entomologický materiál pro Bernice P. Bishop Museum, Honolulu, Hawaii, USA. Entomologické sběry konal na ostrovech Jáva, Komodo, Sumbawa, Bawean a Sapudi. Po návratu z této expedice obhájil v r. 1966 na AF VŠZ svou disertační práci na téma "Příspěvek k poznání immaturních stadií československých síťnatek (Tingidae, Heteroptera)". Jeho plánovaný fakultní vědecký výzkum na AF VŠZ byl pak dále zaměřen na studium vývojových stadií u čeledí Tingidae a Berytidae. Od druhé poloviny šedesátých let přednášel J. M. Štusák pro zahraniční studenty Institutu tropického a subtropického zemědělství (ITSZ) Vysoké školy zemědělské v Praze entomologickou část předmětu "ochrana rostlin v tropech a subtropech". Pro tento předmět zpracoval studijní skripta pod názvem "Ochrana rostlin v tropech a subtropech - část entomologická" (spoluautor Dr. P.Verner - SPN 1965).

Za období své výzkumné a sběratelské činnosti nashromáždil J. M. Štusák rozsáhlou dokladovou sbírku zástupců řádu Heteroptera získanou z faunistických průzkumů ve vlasti i v cizích zemích. Pro řadu zahraničních ústavů a muzeí provedl četné determinace zaslaných materiálů, především čeledí Tingidae a Berytidae, jichž byl předním znalcem. Publikoval přes 40 původních vědeckých prací, které převážně uveřejňoval v Časopise Čs.spol.entomol., později v Acta entomologica bohemoslovaca, v Acta Entomologica Musei Nationalis Pragae a v některých zahraničních časopisech. J. M. Štusák byl skromný, poctivý a příjemný společník, ochotný spolupracovník a velmi dobrý učitel s odpovědným přístupem k pedagogické práci i srdečným vztahem ke studentům. Jako vědecký entomologický pracovník byl svými znalostmi na vysoké odborné úrovni. Jeho zanechaná práce zůstane trvalým vkladem k rozvoji české entomologie a jeho zveřejněné poznatky budou dále sloužit odborníkům doma i v zahraničí. Budiž trvalá čest jeho památce !

BIOGRAFIE

KOLEŠKA Z. 1975: Entomologie v historii pražské Vysoké školy zemědělské. (Entomology in the historical development of the University of Agriculture in Prag). *Sbor. Vys. Školy Zeměd. v Praze-Suchdole, Fak. Agron., ř. A*, 1975: 173-199 (J.M. Štusák: pp. 192-193) (in Czech, English abstr.).

SEZNAM PRACÍ

1954- Notonecta obliqua obliqua Gallén - nová znakoplavka pro ČSR. Notonecta obliqua obliqua Gallén - a water-bug new to Czechoslovakia (Heteroptera, Notonectidae). *Ročen. Čs. Společ. Entomol.*, 51: 235-236.

1957- A contribution to the knowledge of some last nymphal instars of the Czechoslovakian lace bugs (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). Příspěvek k poznání posledních nymfálních stadií některých československých síťnatek (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 54: 132-141.

- Beitrag zur Kenntnis der Eier der Tingiden (Heteroptera, Tingidae). Beitr. Entomol., 7: 20-28.

1958- Zweiter Beitrag zur Kenntnis der Eier der Tingiden (Heteroptera - Hemiptera, Tingidae). Druhý příspěvek k poznání posledních nymfálních stadií některých československých síťnatek (Heteroptera - Hemiptera, Tingidae). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 55: 361-371.

1959- Zur Bionomie und Entwicklungsstadien der Art Caloplatus carthusianus (Goeze) (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). K bionomii a vývojovým stadiím druhu Catoplatus carthusianus (Goeze) (Hemiptera-Heteroptera,Tingidae). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 56: 52-64.

- Early stages of the lace bug Tingis grisea Germar (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). Nedospělá stadia síťnatky Tingis grisea Germar (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 56: 181-191.
- Contribution to the knowledge of new or little known last nymphal instars of some Tingid-bugs (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 33: 363-376.
- (& ŠTYS P.): Investigation on the taxonomy and morphology of imagines and nymphs of some species of the genus Monanthia Le Peletier et Serville,1825 (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). Studie o taxonomii a morfologii imag a nymph některých druhů rodu Monanthia Le Peletier et Serville,1825 (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). *Acta Univ. Carol. Biol.*, 1959: 177-205.
- (& ŠTYS P.): První nález čeledi Isometopidae v Čechách (Heteroptera). *Mus. Zpr. Praž. Kraje*, 3: 126-127.

1960- New discoveres about nymphs of some Tingid bugs (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). Nové poznatky o nymfách síťnatek (Hemiptera - Heteroptera, Tingidae). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 57: 118-128.
1961- Dritter Beitrag zur Kenntnis der Eier der Tingiden (Heteroptera, Tingidae). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 58: 71-89.
1962- Entomofauna vojtěškového pole na Karlštejnsku. *Rozpravy ČSAV*, 72: 1-77.
- Immature stages of Elasmotropis testacea (H.-S.) and notes on the bionomics of the species. (Heteroptera, Tingidae). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 59: 19-27.
- The nymphal instars of four lace bugs from Czechoslovakia (Heteroptera, Tingidae). *Acta Soc. Entomol. Čechoslov.*, 59: 111-123.
1965- Berytidae (Heteroptera) of Congo (Léopoldville), Rwanda and Burundi. *Acta Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 36: 509-542.
1967- Hemiptera (Heteroptera): Berytidae. *South African Animal Life (Stockholm)*, 13: 513-515.
- New stilt buggs from the tropics (Heteroptera: Berytidae). *Acta Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 37: 279-295.
- Berytidae (Hemiptera-Heteroptera). *Parc National de l'Upemba (Congo)*, 70(3): 23-31.
1968- Notes on the bionomics and immature stages of Tingis Stachydis (Fieber) (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 65: 412-421.
- A new genus of neotropical stilt-bugs (Hemiptera: Berytidae). *J. N. Y. Entomol. Soc.*, 76(1): 2-8.
- New records and two new forms of Berytidae (Heteroptera). *Acta Faun. Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 13: 143-148.
- (& DAREVSKIJ I.S): The case of the repeated catching of Varanus comodoensis on the Komodo Island by the Indonesian-Soviet Zoological expedition in 1962. *E. Zool. Ž.*, 47(7): 1106-1108.
1971- Lasiacantha mediterranea sp.n. from Yugoslavia. (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 68: 20-22.
- Nymphs of Agramma ruficorne (Germ.), Agrama confusum (Put.) and Dictyla platyoma (Fieb.) (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 68: 83-88.
- Hemiptera (Heteroptera): Berytidae from Ceylon. *Entomol. Scand., Suppl.* I.: 237-248.
- A new species of Parajalysus Distant from Brazil (Heteroptera, Berytinadae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 68: 149-152.
1972- Yemmalysus parallelus gen.n.sp.n. - a new Oriental stilt bug from China (Heteroptera, Berytidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 69: 373-377.
- Nymphs and host plants of Agramma atricapillum (Spinola), Tingis auriculata (Costa) and Hyalochiton komaroffii (Jakovlev) Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 69: 101-109.
1973- Tingis sideritis sp.n. from Bulgaria (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 70: 196-204.
1974- Nymphs of Tingis angustata, with a key to last instar nymphs of the genus Tingis (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 71: 105-113.
1975- Catoplatus minor sp.n. from Bulgaria, with a key to last instar nymphs of Catoplatus Spinola (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 72: 164-170.
- Nymphs of Catoplatus dilatatus, Tingis valida, T. hellenica and T. griseola (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 72: 398-406.
1976- A new genus and species of Cantacaderinae from Java (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 73: 13-16.
- A new species of Paraberytus Štusák, with a key to the known species (Heteroptera, Berytidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 73: 155-158.
- Faunistic records from Czechoslovakia. Heteroptera: Panaorus adspersus, Catoplatus nigriceps, Aradus signaticornis. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 73: 430.
- On nymphs of some Javanese Tingidae (Heteroptera). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 74: 23-34.
- Yemmalysus procerus sp.n. from Sri Lanka (Heteroptera, Berytinidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 74: 81-84.
- Nymphs and host plants of Monosteira lobulifera Reiter and Tingis ragusana (Fieber) (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 39: 329-336.
- New records on distribution, synonymus and a new form of Berytidae (Heteroptera). *Acta Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 39: 337-344.
- Description and notes on nymphal instar of four Tingidae (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Mus. Nat. Pragae*, 39: 445-460.
1978- Faunistic records from Czechoslovakia. Heteroptera -Tingidae: Campylosteria bosnica, Lasiacantha hermani, Dictyla putoni. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 75: 287.
- Lasiacantha limata sp.n. from Java (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 75: 383-386.
1984- The biology and immature stages of Haedus vicarius (Heteroptera, Tingidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 81: 246-258.
1989- New and little known Oriental stilt bugs (Heteroptera, Berytidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 86: 111-120.
- Two new genera and one new subgenus of Berytinae, with nomenclatorial changes (Heteroptera, Berytidae). *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 86: 286-294.

Zdeněk KOLEŠKA